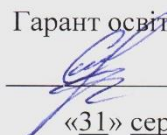

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 (Смолій Л.В.)

«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МАКРОЕКОНОМІКА»

Освітній рівень: перший

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: ОПП «Економіка»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань - 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка ОПП «Економіка». Умань: Уманський НУС, 2021. 32 с.

Розробники: Мудрак Р. П., зав. кафедри економіки, д.е.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки

Протокол від «5» серпня 2021 року № 15

Завідувач кафедри економіки

«5» серпня 2021 року

Мудрак Р. П.

Схвалено методичною комісією факультету економіки і підприємництваПротокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова методичної комісії факультету економіки і підприємництва

«31» серпня 2021 року

Смолій Л. В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		3-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. на тиждень; самостійної роботи студента – 4 год. на тиждень.	Освітній рівень: Перший	Лекції, год.	
		32	8
	Семінарські, год.		
	28	4	
	Самостійна робота, год.		
	45	123	
	Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота, год.		
	30	30	
	Вид контролю:		
	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Макроекономіка» є обов'язковою дисципліною, спрямованою на підготовку фахівців, які повинні мати базові теоретичні знання та початкові уявлення про механізм функціонування економічної системи в умовах ринкових відносин. При цьому в центрі уваги дисципліни – причини та наслідки спільної діяльності всіх агентів національної економіки, які знаходять своє відображення через такі узагальнюючі категорії як валовий внутрішній продукт, чистий експорт, сукупні витрати, зайнятість та безробіття, інфляція, державний бюджет, платіжний баланс, валютний курс тощо.

Мета курсу - сформувати у студентів глибокі знання з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового й державного регулювання економіки шляхом вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Завдання (формування компетентностей):

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;
- здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Програмні результати навчання:

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- виконувати наукове дослідження із оформленням його у вигляді рукопису за визначеними правилами та захищати його результати у вигляді відкритої наукової дискусії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МАКРОЕКОНОМІЧНА СТАТИКА

Тема №1. Макроекономіка як наука.

Суперечності між суспільними потребами та економічними ресурсами – головна проблема макроекономіки. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки. Економічна система: види економічних систем. Позитивна та нормативна макроекономіка.

Тема №2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Основні показники макроекономічних вимірювань. Методи обчислення валового внутрішнього продукту: виробничий, розподільчий, кінцевого використання. Номінальний та реальний ВВП. Темпи зростання та приросту ВВП. Індeksi цін та дефлятор ВВП. Інфліювання та дефліювання ВВП.

Виробництво і розподіл національного доходу. Фактори виробництва національного доходу. Виробнича функція. Продуктивність праці. Функціональний розподіл національного доходу. Виробнича функція Коба-Дугласа. Родинний розподіл національного доходу. Крива Лоренца. Економічна нерівність і політика соціального захисту населення.

Тема №3. Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS.

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект відсоткової ставки, ефект багатства, ефект імпорتنих закупок. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Вплив товарних цін на сукупну пропозицію. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції. Сукупний попит – сукупна пропозиція як модель економічної рівноваги. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Застосування моделі AD-AS. Ефект храповика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

Тема №4. Макроекономічна нестабільність.

Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Генезис розвитку економічного циклу. Види економічних циклів. Причини циклічних коливань (теорії економічних циклів). Зайнятість і безробіття. Повна зайнятість та потенційний рівень виробництва. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Інфляція, темп інфляції. Види інфляції залежно від темпу інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Концепції першопричин інфляції.

Тема №5. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.

Споживання та заощадження як функції доходу. Безподатковий дохід як основний фактор споживання та заощадження. Графіки споживання та заощадження. Середня схильність до споживання та заощадження. Недоходні фактори споживання та заощадження. Інвестиції як

фактор інвестування. Очікувана норма чистого прибутку та відсоткова ставка як основні фактори інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткова ставка. Крива сукупного попиту на інвестиції. Витратні моделі економічної рівноваги. Метод «витрати-випуск». Графічна модель «витрати-випуск». Метод «вилучення-ін'єкції» та його графічне відображення. Заплановані та фактичні інвестиції. Мультиплікативний вплив сукупних витрат на ВВП. Сутність простого мультиплікатора витрат. Рівноважний ВВП в умовах неповної та повної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних витрат. Графічні моделі рецесійного та інфляційного розриву.

Тема №6. Економічне зростання.

Економічне зростання і економічний розвиток. Матеріальні фактори економічного зростання. Виробнича функція економічного зростання. Модель економічного зростання Харрода-Домара. Модель економічного зростання Солоу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Тема №7. Механізм фіскальної політики.

Дискреційна фіскальна політика. Державні закупки і податки як інструменти фіскальної політики, спрямовані на попит. Автономний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор витрат. Автоматична фіскальна політика. Податки як вмонтований стабілізатор економіки. Фіскальна політика та бюджетний дефіцит. Стимулююча фіскальна політика як фактор бюджетного дефіциту. Способи збалансування державного бюджету: на щорічній основі, на циклічній основі, принцип функціональних фінансів. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Тема №8. Грошовий ринок та монетарна політика.

Грошовий ринок. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Попит на гроші: попит на гроші для угод і попит на гроші як активи. Ціна грошей. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку. Модель IS-LM. Банківська система та грошова пропозиція. Функції комерційних банків, їх зобов'язання та резерви. Норма обов'язкових резервів. Депозитний мультиплікатор і грошова пропозиція. Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошової пропозиції: операції на відкритому ринку, дисконтна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків.

Тема №9. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави.

Суть та чинники міжнародного поділу праці. Зовнішня торгівля, її чинники та показники. Теорія абсолютної переваги. Теорія порівняльної переваги. Зовнішня торгівля в умовах зростання витрат заміщення. Теорії Гекшера-Оліна та М. Портера. Парадокс Леонтьєва. Теорема Столпера-Семюелсона. Теорема Рибчинського. Інструменти зовнішньоторговельної політики.

Тема №10. Відкрита економіка.

Платіжний баланс. Поняття валютного курсу та способи його визначення. Міжнародні системи валютних курсів: фіксовані валютні курси (золотий стандарт); регульовано-фіксовані валютні курси (Бретон-Вудська система); кероване плавання валютних курсів (Ямайська валютна система).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с. р.		л	с	с. р.
1	2	3	4	6	7	8	9	11
Змістовий модуль 1. Макроекономічна статика								
Т №1 Макроекономіка як наука	10	2	2	6	10	2	-	8
Т №2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків	10	4	2	4	10	2	-	8
Т №3 Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS	11	4	2	5	11	-	2	9
Усього годин	31	10	6	15	31	4	2	25
Змістовий модуль 2. Макроекономічна динаміка								
Т №4 Макроекономічна нестабільність	10	4*	4	2	10	2	-	8
Т №5 Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	11	4	4	3	11	-	-	11
Т №6 Економічне зростання	11	2	2	7	11	-	-	11
Усього годин	32	10	10	12	32	2	-	30
Змістовий модуль 3. Макроекономічна політика								
Т №7 Механізм фіскальної політики	10	2	2	6	10	2	-	8
Т №8 Грошовий ринок та монетарна політика	11	4	4	3	11	-	2	9
Т №9 Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави	11	4	4	3	11	-	-	11
Т №10 Відкрита економіка	10	2	2	6	10	-	-	10
Усього годин	42	12	12	18	42	2	2	38
ІНДЗ курсова робота	30	-	-	30	30	-	-	30
Разом	135	32	28	75	120	8	4	123

*залучені стейкхолдери для спільного проведення аудиторних занять

4. Темі семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
№1. Макроекономіка як наука	2
№2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2
№3. Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS	2
№4. Макроекономічна нестабільність	4
№5. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	4
№6. Економічне зростання	2
№7. Механізм фіскальної політики	2
№8. Грошовий ринок та монетарна політика	4
№9. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави	4
№10. Відкрита економіка	2

5. Самостійна робота

6.1. Завдання для самостійної роботи

НАЗВА ТЕМИ	Підготовка до навчальних занять (номер джерела та сторінки*)	Зміст завдання	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
№1. Макроекономіка як наука	1 – стр. 15-38; 2 – стр. 9-43; 3 – стр. 10-27; 4 – стр. 5-19; 5 – стр. 23-33.	1. Предмет, функції та місце макроекономіки в системі економічних наук. 2. Методологія та методи макроекономічних досліджень. 3. Макроекономічне моделювання.	6	8
№2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1 – стр. 39-94; 2 – стр. 49-69; 3 – стр. 98-103 + стр. 29-53; 4 – стр. 23-43; 5 – стр. 36-59; 6 – стр. 179-195.	1. Теоретичні засади та принципи побудови СНР. Класифікація видів економічної діяльності. 2. Порівняльний аналіз балансів народного господарства (БНГ) та системи національних рахунків (СНР). 3. Стан та проблеми запровадження СНР-93 в Україні. 4. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення. 5. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку (ІЛР), індекс економічної свободи (ІЕС), рівень глобалізації (РГ) та ін. Задачі: № 1-7.	4	8
№3. Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS	1 – стр. 95-126; 2 – стр. 253-279; 3 – стр. 103-122; 4 – стр. 54-78.	1. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають. Крива AD. 2. Сукупна пропозиція: зміст, фактори, що її визначають. Проблеми макроекономічного аналізу сукупної пропозиції. 3. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. 4. Застосування моделі AD-AS. 5. Дискусія з приводу макроекономічної рівноваги.	5	9

№4. Макроекономічна нестабільність	1 – стр. 305-421; 2 – стр. 296-359; 3 – стр. 56-74; 4 – стр. 149-159 + стр. 243-289; 6 – стр. 238-250.	1. Теорії економічних циклів: теорія зовнішніх факторів. 2. Теорії економічних циклів: чисто монетарна теорія. 3. Теорії економічних циклів: теорія перенакопичення. 4. Теорії економічних циклів: теорія недоспоживання. 5. Теорії економічних циклів: марксистська теорія циклу. 6. Теорії економічних циклів: неокласична та неокейнсіанська теорії. 7. Теорії економічних циклів: психологічна теорія циклу. 8. Нециклічні коливання економіки. Системні кризи. 9. Причини та наслідки сучасної глобальної економічної кризи. 10. Механізм поширення циклічних коливань. Моделі економічних циклів. 11. Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Державне анти циклічне регулювання. 12. Соціально-економічні наслідки інфляції. 13. Безробіття, як вияв макроекономічної нестабільності. 14. Крива Філіпса: суть, суперечності та критика. Задачі: № 8-12.	2	8
№5. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	1 – стр. 127-192; 2 – стр. 98-135 + стр. 221-248; 3 – стр. 77-96 + стр. 123-147; 4 – стр. 135-140; 5 – стр. 307-314; 6 – стр. 215-236.	1. Теорія споживання Дж. М. Кейнса. 2. Модель споживання Ірвінга Фішера. 3. Модель споживання Франко Модільяні. 4. Теорія поведінки споживача Мілтона Фрідмена. 5. Кейнсіанська та неокласична функції автономних інвестицій. Задачі: № 25-30	3	11
№6. Економічне зростання	1 – стр. 422-452; 2 – стр. 141-177; 3 – стр. 264-283; 4 – стр. 336-345; 5 – стр. 174-204; 7 – стр. 315-343.	1. Погляди на економічне зростання в історичній ретроспективі. 2. Фактори економічного зростання. 3. Економічний розвиток і його рівень. 4. Кейнсіанські моделі економічного зростання: суть, переваги та недоліки. 5. Неокласичні моделі економічного зростання: суть, переваги та недоліки. Задачі: № 31.	7	11

№7. Механізм фіскальної політики	1 – стр. 547-593; 2 – стр. 402-429; 3 – стр. 170-192; 4 – стр. 170-197; 5 – стр. 411-433; 6 – стр. 150-178 + стр. 315-332.	1. Недискреційна фіскальна політика. Ефект витіснення. 2. Проблеми поєднання фіскальних і монетарних інструментів. 3. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку. Бюджетне обмеження. Концепції балансування державного бюджету. 5. Існуючі проблеми формування та використання держбюджету України. Задачі: № 14-17, 20, 23-24.	6	8
№8. Грошовий ринок та монетарна політика	1 – стр. 219-257 + стр. 495-546; 2 – стр. 182-202 + стр. 366-396; 3 – стр. 194-217; 4 – стр. 208-232; 5 – стр. 243-305; 6 – стр. 265-300;	1. Процентна ставка: суть і види. 2. Попит на гроші. 3. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. 4. Модель IS-LM. 4. Створення банками грошей. 5. Головні функції центрального банку та знаряддя монетарної політики. 6. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики. Задачі: № 18-19, 22, 32.	3	9
№9. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави	2 – стр. 435-470; 3 – стр. 219-225 + стр. 235-242; 4 – стр. 301-311; 7 – стр. 268-301.	1. Зовнішня торгівля в умовах зростання витрат заміщення. 2. Теорії Гекшера-Оліна та М. Портера. 3. Зовнішня торгівля і розподіл доходів. Теореми Столпера-Самюелсона і Рибчинського. 4. Інструменти зовнішньоторговельної політики. 5. Україна в СОТ: можливості та загрози. Задачі: № 13, 21.	3	11

№10. Відкрита економіка	1 – стр. 594-623; 2 – стр. 203-215 + стр. 476-512; 3 – стр. 225-235; 4 – стр. 301-325; 5 – стр. 519-577; 7 – стр. 301-314.	1. Взаємозв'язок між чистим експортом та чистими інвестиціями. 2. Модель Мандела-Флемінга. 3. Макроекономічна політика за плаваючого валютного курсу. 4. Макроекономічна політика за фіксованого валютного курсу. 5. Вплив міжнародної мобільності капіталу на результативність макроекономічної політики. 6. Платіжний баланс. 7. Валюта і валютні курси: суть та способи визначення. 8. Міжнародні системи валютних курсів: суть, недоліки та переваги.	6	10
---------------------------------------	---	--	----------	-----------

*Джерело та його номер:

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник / За редакцією В. Д. Базилевича. 3-тє вид., випр. К.: Знання, 2006. 623с.
2. Панчишин Степан. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Либідь, 2001. 616с.
3. Савченко А. Г., Пухтаєвич Г. О., Тітьонко О. М. Макроекономіка: Підручник. К.: Либідь, 1999. 288с.
4. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Атіка, 2002. – 368с.
5. Бурда Майкл, Виплош Чарлз. Макроекономіка: Європейський контекст / Пер. з англ. К. Основи, 1998. 682с.
6. Самуельсон П. Экономика. Том I / Под ред. В. Арлазарова; пер. с англ. М.: Алгон, 1992. 335с.
7. Самуельсон П. Экономика. Том II / Под ред. В. Арлазарова; пер. с англ. М.: Алгон, 1992. 416с.

6.2. Тематика рефератів з дисципліни «Макроекономіка»

Тема	Зміст завдання
№1. Макроекономіка як наука	1. Предмет, функції та місце макроекономіки в системі економічних наук. 2. Методологія та методи макроекономічних досліджень. 3. Макроекономічне моделювання.
№2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1. Теоретичні засади та принципи побудови СНР. Класифікація видів економічної діяльності. 2. Порівняльний аналіз балансів народного господарства (БНГ) та системи національних рахунків (СНР). 3. Стан та проблеми запровадження СНР-93 в Україні. 4. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення. 5. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку (ІЛР), індекс економічної свободи (ІЕС), рівень глобалізації (РГ) та ін.
№3. Макроаналіз сукупного попиту та сукупної пропозиції. Модель AD-AS	1. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають. Крива AD. 2. Сукупна пропозиція: зміст, фактори, що її визначають. Проблеми макроекономічного аналізу сукупної пропозиції. 3. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. 4. Застосування моделі AD-AS. 5. Дискусія з приводу макроекономічної рівноваги.
№4. Макроекономічна нестабільність	1. Теорії економічних циклів: теорія зовнішніх факторів. 2. Теорії економічних циклів: чисто монетарна теорія. 3. Теорії економічних циклів: теорія перенакопичення. 4. Теорії економічних циклів: теорія недоспоживання. 5. Теорії економічних циклів: марксистська теорія циклу. 6. Теорії економічних циклів: неокласична та неокейнсіанська теорії. 7. Теорії економічних циклів: психологічна теорія циклу. 8. Нециклічні коливання економіки. Системні кризи. 9. Причини та наслідки сучасної глобальної економічної кризи. 10. Механізм поширення циклічних коливань. Моделі економічних циклів. 11. Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання. 12. Соціально-економічні наслідки інфляції. 13. Безробіття, як вияв макроекономічної нестабільності. 14. Крива Філіпса: суть, суперечності та критика.
№5. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги	1. Теорія споживання Дж. М. Кейнса. 2. Модель споживання Ірвінга Фішера. 3. Модель споживання Франко Модільяні. 4. Теорія поведінки споживача Мілтона Фрідмена. 5. Кейнсіанська та неокласична функції автономних інвестицій.

№6. Економічне зростання	1. Погляди на економічне зростання в історичній ретроспективі. 2. Фактори економічного зростання. 3. Економічний розвиток і його рівень. 4. Кейнсіанські моделі економічного зростання: суть, переваги та недоліки. 5. Неокласичні моделі економічного зростання: суть, переваги та недоліки.
№7. Механізм фіскальної політики	1. Недискреційна фіскальна політика. Ефект витіснення. 2. Проблеми поєднання фіскальних і монетарних інструментів. 3. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку. 4. Бюджетне обмеження. Концепції балансування державного бюджету. 5. Існуючі проблеми формування та використання держбюджету України.
№8. Грошовий ринок та монетарна політика	1. Процентна ставка: суть і види. 2. Попит на гроші. 3. Пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. 4. Модель IS-LM. 4. Створення банками грошей. 5. Головні функції центрального банку та знаряддя монетарної політики. 6. Передавальний механізм та ефективність монетарної політики.
№9. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика держави	1. Зовнішня торгівля в умовах зростання витрат заміщення. 2. Теорії Гекшера-Оліна та М. Портера. 3. Зовнішня торгівля і розподіл доходів. Теорема Столпера-Самюелсона і Рибчинського. 4. Інструменти зовнішньоторговельної політики. 5. Україна в СОТ: можливості та загрози.
№10. Відкрита економіка	1. Взаємозв'язок між чистим експортом та чистими інвестиціями. 2. Модель Мандела-Флемінга. 3. Макроекономічна політика за плаваючого валютного курсу. 4. Макроекономічна політика за фіксованого валютного курсу. 5. Вплив міжнародної мобільності капіталу на результативність макроекономічної політики. 6. Платіжний баланс. 7. Валюта і валютні курси: суть та способи визначення. 8. Міжнародні системи валютних курсів: суть, недоліки та переваги.

6.3. Задачі¹

Задача №1

Розрахуйте розмір кінцевого безподаткового доходу населення при умові, що відрахування на соціальне страхування дорівнює розміру трансфертних виплат, а також: споживчі витрати населення – 70 млрд. грн.; урядові витрати – 35 млрд. грн.; валові внутрішні приватні інвестиції – 40 млрд. грн.; експорт – 100 млрд. грн.; імпорт – 66 млрд. грн.; відрахування на повне відновлення зношених засобів – 18 млрд. грн.; непрямі податки – 4 млрд. грн.; податок на прибуток корпорацій – 18 млрд. грн.; нерозподілений прибуток корпорацій – 40 млрд. грн.; податки, які сплачує населення – 19 млрд. грн.

Задача №2

Чому дорівнює нерозподілений прибуток корпорацій, коли відомо, що: винагорода за найману працю – 76 млрд. грн.; рентні платежі – 5 млрд. грн.; доходи на грошовий капітал – 7 млрд. грн.; амортизаційні відрахування – 9 млрд. грн.; непрямі податки – 3 млрд. грн.; доходи уряду від податку на прибуток корпорацій – 2 млрд. грн.; дивіденди – 7 млрд. грн. Винагорода за працю найманих працівників становить $\frac{2}{3}$ ВВП.

Задача №3

У базовому році ВВП_р дорівнював 500 млрд. грн., в аналізованому році дефлятор ВВП склав 120, а приріст реального ВВП – 5%. Чому дорівнює номінальний ВВП в аналізованому році?

Задача №4

У базовому 2017р. ВВП становив 410 млрд. грн. У 2018р. номінальний ВВП становив 394,1 млрд. грн., а дефлятор ВВП склав 95,2%. У 2019р. номінальний ВВП становив 501,7 млрд. грн., індекс цін – 114,3%. Розрахувати темп приросту та темп зростання ВВП.

Задача №5

Розрахувати розмір національного доходу в аналізованому періоді, коли відомо, що:

Галузі народного господарства	Валовий випуск галузей національної економіки, млрд. грн.	Матеріальні витрати галузей народного господарства, млрд. грн.
Промисловість	236	170
Сільське господарство	156	99
Транспорт	87	51
Будівництво	201	114
Послуги	258	173
Інші галузі	34	22

Продуктові податки – 21 млрд. грн., субсидії – 14 млрд. грн.; винагорода за найману працю – 172 млрд. грн.; рентні платежі – 14 млрд. грн.; доходи на грошовий капітал – 16 млрд. грн.; непрямі податки – 13 млрд. грн.; нерозподілений прибуток корпорацій – 17 млрд. грн.

Задача №6

Населення однієї європейської держави становить 50 млн. громадян, із них 20% становлять діти, 20% – люди похилого віку. Ці обидві групи не займаються виробництвом. Коефіцієнт участі у робочій силі працездатного населення становить 80%. У не високосному році було 104 вихідних днів, а також 11 святкових, які усі прийшлися на робочі дні. Кожен зайнятий має щорічну відпустку – 25 календарних днів, з яких – 6 вихідних. Тривалість робочого дня – 8

¹ Дані до задач є умовними

годин. Унаслідок страйків, запізень та прогулів було втрачено 5% усього робочого часу. Природний рівень безробіття становить - 3,5%, фактичне безробіття - 5,75%. Коефіцієнт чутливості ВВП до динаміки циклічного безробіття дорівнює 2,71. Годинний виробіток на зайнятого становив 10 грн. Визначте фактичний обсяг національного виробництва та потенційний ВВП.

Задача №7

Галузі національної економіки	Валовий випуск галузей національної економіки, млрд. грн.	Матеріальні витрати галузей національної економіки, млрд. грн.
Промисловість	256	182
Сільське господарство	69	57
Транспорт	22	16
Будівництво	57	44
Послуги	155	123
Інші галузі	43	35

Продуктові податки – 21 млрд. грн., субсидії – 14 млрд. грн. Обсяг робочої сили – 28 млн. чол., безробітні – 3,36 млн. чол., фрикційне безробіття – 2%, структурне безробіття – 8%. Коефіцієнт чутливості ВВП до надмірного безробіття – 3,01. Чому дорівнюють втрати економіки від надмірного безробіття?

Задача №8

Розрахувати темп зростання та темп приросту цін, виходячи із наступних показників:

	2017рік	2018рік	2019рік
Рівень цін, у відсотках до попереднього року	100	108	125

Задача №9

Розрахувати індекс Пааше (рівень інфляції), виходячи із наступних даних:

	Продукція								
	хліб та хлібобулочні вироби	молоко та молокопродукти	м'ясо та м'ясопродукти	круп	олія	овочі	фрукти	риба	цукор
Обсяг продажу в аналізованому році, тис. тонн	5000	14100	1639	7800	980	5827	11203	320	1445
Ціна базового року, грн/т	700	1000	10000	2000	3000	2700	5000	9000	1500
Ціна аналізованого року, грн/т	1400	2000	15000	2400	4500	3500	5500	11000	3000

Задача №10

Знайти інфляційний податок та сеньйораж, якщо відомо, що: рівень цін аналізованого року – 120%, рівень цін попереднього року – 105%, пропозиція грошей в аналізованому році – 196 млрд. грн., пропозиція грошей в попередньому році – 184 млрд. грн., витрати на виго-товлення грошей – 0,45 млрд. грн.

Задача №11

Знайти дефіцит державного бюджету, якщо відомо, що: рівень цін аналізованого року –112%, рівень цін попереднього року – 109%, пропозиція грошей – 201 млрд. грн.

Задача №12

Через скільки років рівень цін у країні подвоїться, якщо відомо, що: рівень цін аналізованого року 132%, рівень цін попереднього року – 125%.

Задача №13

Уряд однієї з європейських держав N ухвалює рішення про запровадження мита на імпорту української олії у розмірі 40 центів за 1 кг, не маючи при цьому ні абсолютної, ні порівняльної переваги у виробництві вказаної продукції. Витрати на виробництво та реалізацію української олії становлять 700 дол. за тонну, виробників країни N – 1000 дол. за тонну. Ціна української олії становить 800 дол. за тонну. Обсяг виробництва олії в N за вільної торгівлі становить 50 тис. тонн, а за наявності ввізного мита – 60 тис. тонн. Обсяг споживання олії за вільної торгівлі – 120 тис. тонн, а за імпортного мита – 100 тис. тонн. Різниця між споживанням і виробництвом олії N покриває за рахунок імпорту. Валові прибутки рентабельних галузей N до введення імпортного мита – 6850 млн. дол., після введення – 6818 млн. дол.

Задача №14

На яку суму потрібно знизити чисті податки, щоб збільшити ВВП на 60 млн. грн. за умов, коли гранична схильність до споживання – 0,8, а граничний коефіцієнт податків – 0,2? Що є менш затратним для державного бюджету зниження чистих податків чи збільшення державних закупок при потребі збільшити ВВП на 60 млн. грн. за умови, коли ГСС = 0,8, а ГКП = 0,2. Пояснити та доповнити розрахунками.

Задача №15

Уряд збільшив державні закупки і податки водночас на 50 млн. грн.. Розрахувати на яку величину змінився ВВП, якщо гранична схильність до заощаджень – 0,2, а граничний коефіцієнт податків – 0,25. Що спричинило б більший ефект – збільшення державних закупок чи зменшення чистих податків на однакову величину (50 млн. грн.)? Пояснити.

Задача №16

Внаслідок падіння виробництва реальний ВВП зменшився на 500 млн. грн., гранична схильність до споживання – 0,75, а граничний коефіцієнт податків – 0,2. На яку суму потрібно збільшити державні закупки або знизити чисті податки, щоб повністю нейтралізувати падіння виробництва і забезпечити зростання ВВП на 75 млрд. грн.? Що є менш затратним для бюджету? Чому?

Задача №17

Держава прийняла рішення збільшити податок на 100 млн. грн. Гранична схильність до заощаджень – 0,25, а граничний коефіцієнт податків – 0,24. На яку величину уряд повинен збільшити державні закупки, щоб у короткостроковому періоді реальний ВВП не змінився? Збільшився на 10 млн. грн.?

Задача №18

Сума готівкових грошей у національній економіці становить 24597,3 млн. грн., банківські резерви – 4340,7 млн. грн. Норма обов'язкових банківських резервів – 12%. НБУ може збільшити грошову базу за допомогою купівлі ОВДП на відкритому ринку. На яку суму треба скупити державні облігації, щоб збільшити грошову пропозицію на 374,9 млн. грн.?

Задача №19

В структурі узагальненого балансового звіту комерційних банків України банківські зо-бов'язання становлять 47100,3 млн. грн., в тому числі:

- кошти суб'єктів господарської діяльності – 16818,1 млн. грн.;
- вклади фізичних осіб – 16045,4 млн. грн.;
- міжбанківські кредити та депозити – 4783,9 млн. грн.;

- кошти бюджету та позабюджетних фондів – 2433,8 млн. грн.;
- кошти НБУ – 971,7 млн. грн.

Загальновизнані пасиви для розрахунку обов'язкових резервів – кошти суб'єктів господарської діяльності та вклади фізичних осіб. Норма резервування – 10,93%. Готівкові гроші поза банківською системою – 19195,7 млн. грн. Як зміниться пропозиція грошей, якщо НБУ зменшить норму обов'язкових резервів на 2 відсоткових пункти ?

Задача №20

Безподатковий доход збільшився на 200 млн. грн.; гранична схильність до споживання – 0,75; граничний коефіцієнт податків – 0,2. Із кожної гривні споживчих витрат на покупку імпортних товарів витрачається 0,24 грн. Розрахувати мультиплікатор витрат для відкритої економіки. Державні закупки зросли на 1274 млн. грн., а чисті податки – на 1075 млн. грн. Розрахувати приріст ВВП для закритої та відкритої економіки. Пояснити різницю.

Задача №21

Оцінити умови торгівлі країни:

= базовий рік 2013, розрахунковий рік 2016

ЕКСПОРТ							
	борошно	олія	м'ясо	крупа	масло вершкове	овочі	фрукти
Ціна 2013 р., грн/кг	0,7	4	10	0,8	8,5	1,7	11
Ціна 2016 р., грн./кг	0,85	3,95	9,75	0,9	8,9	2,0	9,8
Частка товару у вартості експорту в базовому році	0,59	0,11	0,2	0,06	0,02	0,01	0,01
ІМПОРТ							
	добрива	бензин	папір	каучук	риба	отрутохімікати	
Ціна 2013 р., грн/кг	4	1,7	0,1	50	15	7	
Ціна 2016 р., грн./кг	3,5	2,0	0,08	49	12	7,5	
Частка товару у вартості імпорту в базовому році	0,29	0,31	0,01	0,05	0,14	0,2	

= базовий рік 2016, розрахунковий рік 2019

Експорт							
	борошно	олія	м'ясо	крупа	масло вершкове	овочі	фрукти
Ціна 2016 р., грн/кг	0,85	3,95	9,75	0,9	8,9	2,0	9,8
Ціна 2019 р., грн./кг	0,71	4,2	12,1	0,8	7,5	1,8	10,1
Частка товару у вартості експорту в базовому році	0,61	0,1	0,13	0,07	0,03	0,04	0,02
ІМПОРТ							
	добрива	бензин	папір	каучук	риба	отрутохімікати	
Ціна 2016 р., грн/кг	3,5	2,0	0,08	49	12	7,5	
Ціна 2019 р., грн./кг	4,1	2,1	0,06	40	9,7	8,4	
Частка товару у вартості імпорту в базовому році	0,25	0,35	0,01	0,04	0,15	0,2	

Задача №22

В структурі узагальненого балансового звіту комерційних банків України банківські зобов'язання становлять 67129,4 млн. грн. Загальноновизнані пасиви для розрахунку обов'язкових резервів - строкові депозити та депозити до запитання, які становлять 34% від загальних пасивів. Обов'язкова норма резервування - 8,7%. Готівкові гроші поза банківською системою - 26007,8 млн. грн. Як зміниться пропозиція грошей, якщо НБУ одночасно підвищить норму резервування на 1,75 відсоткових пункти та випустить в обіг додатково 3055,1 млн. грн. готівки ?

Задача №23

Потенційний ВВП становить 279 млрд. грн., середній коефіцієнт чистих податків для ВВП_п дорівнює 0,3, а державні закупки - 67,9 млрд. грн. Природний рівень безробіття становить 4,5%. Внаслідок циклічного зниження фактичне безробіття становить 6,7%. Коефіцієнт чутливості ВВП до зростання циклічного безробіття - 2,93. Середній коефіцієнт чистих податків для ВВП_ф дорівнює 0,21, а державні закупки 52,81 млрд. грн. Визначити циклічне бюджетне сальдо та дати оцінку державній фінансовій політиці.

Задача №24

Населення однієї європейської держави становить 50 млн. громадян, із них 20% становлять діти, 20% - люди похилого віку. Ці обидві групи не займаються виробництвом. Коефіцієнт участі у робочій силі працездатного населення становить 80%. У не високосному році було 104 вихідних дні, а також 11 святкових, які усі прийшлися на робочі дні. Кожен зайнятий має щорічну відпустку - 25 робочих днів. Тривалість робочого дня - 8 годин. Унаслідок страйків, запізньов та прогулів було втрачено 5% усього робочого часу. Природний рівень безробіття становить - 3,5%, фактичне безробіття - 5,75%. Коефіцієнт чутливості ВВП до динаміки циклічного безробіття дорівнює 2,71. Годинний виробіток на зайнятого становив 10грн. Гранична схильність до споживання - 0,95, граничний коефіцієнт податків - 0,15, гранична схильність до імпорту - 0,22. Розрахуйте об'єм ресурсів, необхідних для здійснення політики дефіцитних витрат.

Задача №25

Безподатковий дохід домогосподарства за минулий рік становив 1500 грн. на місяць. Середня схильність до споживання – 0,75. Чому дорівнюватиме майбутня вартість нинішнього вкладу, якщо: уся сума річного обсягу заощаджень переведена на депозитний (пенсійний) рахунок, відсоткова ставка – 14% річних, термін вкладу – 25 років?

Задача №26

Спадок особи X через 18 років становитиме 250000 грн. Яка поточна вартість грошової суми занесеної на ощадний рахунок, якщо відсоткова ставка становить 4,5% річних? Яка різниця між множителем нарощування та дисконтним множителем?

Задача №27

Деяка особа має вік 40 років, її трудове життя (T) почалося з 20 років. Ця особа сподівається прожити до 80 років і планує вийти на пенсію у 65 років. Її річний дохід становить 20000 грн. за рік. Майно споживача становить 50000 грн. Обчислити граничну схильність до споживання майна, граничну схильність до споживання доходу, річний обсяг споживання.

Задача №28

Виробнича фірма може орендувати одиницю капіталу за ціною R і продавати одиницю своєї продукції за ціною P . Скільки капіталу потребує фірма для максимізації прибутку?

Задача № 29

Знайти реальний прибуток фірми, використовуючи наступні дані: граничний продукт капіталу – 0,203 грн., ціна одиниці капіталу – 12 грн., ціна одиниці продукції – 12,75 грн., номінальна відсоткова ставка – 9,4%, рівень інфляції – 0,5 %, норма амортизації – 8,3%.

Задача № 30

Визначити чисту поточну вартість, використовуючи наступні дані:

	Термін дії проекту, років					
	1	2	3	4	5	6
Виторг від проекту, тис. грн.	50	55	59	190	210	369
Витрати на проект, тис. грн.	330	211	100	10	10	10

Задача № 31

Нехай національні економіки двох країн – A і B – описує така виробнича функція:

$$y = \sqrt{k}$$

Рівень заощаджень у A становить 29%, темпи зростання робочої сили – 0,5%, а у B відповідно 18 і 5%. В обох країнах норма амортизації дорівнює 5,7%. Темпи науково-технічного прогресу – у країні A – 3,5 у країні B – 1,5%. Капітал на одиницю праці: у A – 2,3, у B – 1,2. Визначити стаціонарний обсяг капіталу в цих країнах.

Задача № 32

Знайти кількість грошей, якою люди хочуть володіти на кожну одиницю доходу, коли відомо, що: кількість грошей в обігу – 87 млрд. грн., рівень цін – 220 млрд. грн., обсяг національного продукту в реальному вираженні – 1,936 млрд. ум. од.

7. Індивідуальні завдання

На виконання курсової роботи відводиться три місяці від дня одержання завдання студентом. Протягом відведеного періоду студенти працюють над курсовою роботою самостійно, консультуючись з науковим керівником.

Щоб ефективніше розподілити час, який відводиться на курсову роботу, її виконання доцільно розподілити на такі етапи:

- вивчення літератури, збирання матеріалу і його аналітичний огляд – 1 місяць;
- написання курсової роботи – 1 місяць;
- доробка після перевірки науковим керівником – 15 днів;
- оформлення та подання на кафедру – 14 днів;
- захист курсової роботи – 1 день.

Не пізніше, ніж за два тижні до захисту студент подає курсову роботу науковому керівнику, який перевіряє її та оцінює. Під час перевірки науковий керівник дає їй стислу характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рекомендацій, переваги та недоліки, якість і відповідність оформлення роботи.

Досвід рецензування показує, що в курсових роботах зустрічаються такі недоліки:

- відхід від теми (тема курсової роботи передбачає розкриття одних питань, а фактично розкриваються інші);
- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- невдале поєднання теорії з фактичним матеріалом;
- переписування матеріалу з друкованих праць без відповідного посилання;
- недотримання методичних рекомендацій щодо оформлення роботи.

У разі негативної оцінки курсова робота повертається студенту, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант подати науковому керівнику для повторної перевірки.

Якщо попередня оцінка – позитивна, студент допускається до захисту курсової роботи.

Для керівництва курсовою роботою студента призначається науковий керівник із числа професорів, доцентів, викладачів кафедри. Науковий керівник допомагає студенту:

- визначити тему курсової роботи та правильно її сформулювати;
- визначити шляхи проведення дослідження;
- скласти план наукової роботи і графік виконання дослідження;
- оформити роботу відповідно до вимог щодо наукових досліджень.

Курсова робота повинна бути здана на перевірку не пізніше, ніж за 10 днів до можливого терміну захисту.

Після перевірки роботи керівником і усунення зауважень відбувається захист.

Захист курсової роботи проходить на засіданні комісії, яка створюється і затверджується завідувачем кафедри економіки.

До захисту курсової роботи студент готує виступ на 3-5 хвилин, в якому обґрунтовується актуальність обраної теми дослідження, коротко подається зміст курсової роботи і використані в ній матеріали, наводяться результати проведеного дослідження і загальні висновки. На захисті текст виступу краще викладати усно своїми словами, що підвищує ступінь сприйняття матеріалу.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі керівника курсової роботи. Під час виступу слід чітко, коротко і зрозуміло викласти власні думки. Після виступу студент відповідає на запитання членів комісії.

Робота оцінюється за національною 4-бальною системою та за системою ESTC. Оцінка залежить від ступеня розкриття теми курсової роботи, якості її оформлення і виступу, правильності відповідей на запитання членів комісії.

Оцінювання курсової роботи

Критерій за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Перевірка курсової роботи:	70
- відповідність змісту курсової роботи (проекту) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	40
- самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	10
- наявність елементів науково-дослідного характеру	10
- використання комп'ютерних технологій	5
- відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи (проекту), в тому числі:	30
- доповідь	10
- правильність відповідей на поставлені запитання	20
Всього	100

Теми курсових робіт

1. Автономні інвестиції та модель мультиплікатора: теорія та особливості практичного застосування.
2. Антимонопольна політика України: суть, особливості проведення та перспективи вирішення головних проблем
3. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників в Україні.
4. Аналіз інвестиційного середовища в Україні.
5. Аналіз державного регулювання доходів
6. Безробіття: сутність, види та шляхи подолання.
7. Глобальні проблеми і виклики XXI століття.
8. Бюджетний дефіцит: суть, причини виникнення та вплив на українську економіку.
9. Бюджетно-податкова політика та аналіз державного бюджету.
10. Глобалізація економіки та економічна інтеграція.
11. Інвестиції та шляхи їх залучення в Україну.
12. Бюджетна система України.
13. Гроші: закономірності виникнення, суть, еволюція і форми.
14. Інфляція витрат в Україні.
15. Конкуренція і монополія на ринку праці.
16. Інфраструктура та її вплив на розвиток суспільного виробництва.
17. Зовнішні ефекти в ринковій економіці та їх державне регулювання.
18. Державне регулювання економіки.
19. Економіка України в умовах сучасного міжнародного поділу праці.
20. Економічна роль держави в ринковій економіці.
21. Економічний прогрес: суть, критерії та рушійні сили.
22. Зайнятість робочої сили та безробіття.
23. Захист конкуренції та антимонопольна політика.
24. Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: фактори та методи оцінки.
25. Зовнішня торгівля і зовнішньоторговельна політика України.
26. Глобалізація сучасного етапу розвитку світової економіки.
27. Науково-технічна революція та її роль в економічному прогресі.
28. Інфляційні очікування: суть, причини виникнення та способи боротьби.
29. Грошова маса і швидкість грошей в обігу.
30. Інфляція попиту в Україні.
31. Необхідність, форми та проблеми взаємозв'язку між валютними системами країн.
32. Ціноутворення в умовах монополізму.
33. Грошово-кредитний ринок України та перспективи його розвитку.
34. Державне антициклічне регулювання.
35. Конкуренція суб'єктів міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації.
36. Макроекономічна рівновага та механізм її забезпечення в умовах ринку.
37. Грошова система: ринок грошей і принципи його функціонування.
38. Міжнародна міграція робочої сили.
39. Монополія в сучасній економіці.
40. Інтеграційні процеси в Європі та участь в них України.
41. Інфляція та антиінфляційна політика України.

42. Об'єкти та цілі макроекономічного регулювання.
43. Природний рівень безробіття і фактори, що його визначають.
44. Основні глобальні проблеми сучасного світу.
45. Особливості сукупного попиту в Україні.
46. Особливості сукупної пропозиції в Україні.
47. Оцінка рівня життя населення: порівняльний аналіз для України.
48. Платіжний баланс, його структура і регулювання.
49. Податкова система та інфляція.
50. Поняття та етапи розвитку світової економіки.
51. Попит і пропозиція на ринку капіталу.
52. Приватні інвестиції: суть, значення та стан залучення в українську економіку.
53. Принципи економічної динаміки: економічне зростання і його типи.
54. Природа інфляції та її соціально-економічні наслідки.
55. Система національних рахунків та її використання в Україні.
56. Проблеми зайнятості та відтворення робочої сили в Україні.
57. Проблеми макроекономічного регулювання економіки України.
58. Регулювання руху капіталу в умовах плаваючого обмінного курсу.
59. Ринкова інфраструктура і проблеми її становлення в Україні.
60. Ринковий механізм: суть, структура і особливості функціонування в сучасних умовах.
61. Фіскальна політика – види, особливості та наслідки застосування.
62. Теорія та практика державного регулювання зайнятості населення в Україні.
63. Роль акціонерного капіталу та акціонерних компаній в ринковій економіці.
64. Світова організація торгівлі та її роль у регулювання міжнародної торгівлі.
65. Ціна і механізм ринкового ціноутворення.
66. Інфляція, гроші і фіскальний аспект.
67. Споживання та заощадження, як головна економічна роль домогосподарств в колообізі «доходи-витрати».
68. Суспільне виробництво, його результативність та ефективність.
69. Суть та показники масштабів міжнародної торгівлі.
70. Теорії споживання: суть та особливості застосування для прогнозування споживчої поведінки домогосподарств.
71. Теорія державного регулювання Д. Кейнса та її роль в економічній науці та економічній політиці.
72. Ринок грошей та проблеми його рівноваги.
73. Теорія циклів і криз та особливості циклічного розвитку в сучасних умовах.
74. Товарні біржі та їх роль в ринковій економіці.
75. Ціноутворення в умовах недосконалої конкуренції.
76. Фіскальна політика в умовах малої відкритої економіки України.
77. Формування попиту та пропозиції на ринку праці.
78. Характеристика грошової системи, шляхи її становлення та розвитку.
79. Світовий ринок капіталів.
80. Ціноутворення в різних системах ринку.
81. Обмежена спроможність ринкового механізму та функції держави.
82. Ринок праці та профспілки.

8. Методи навчання

У рамках вивчення дисципліни передбачаються такі види занять:

- лекції;
- семінарські заняття;
- самостійна робота.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Макроекономіка» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=86>. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle. Консультування студентів, приймання рефератів, ліквідація невідпрацьованих занять будуть проводитися у відповідні дні відповідно до затвердженого деканом графіку індивідуальної роботи викладача із студентами.

9. Методи контролю

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

ДО ІСПИТУ ДОПУСКАЄТЬСЯ СТУДЕНТ, ЯКИЙ НАБРАВ НЕ МЕНШЕ 35 БАЛІВ!

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином (див. таблицю «Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Макроекономіка»):

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок – «відмінно» – 2 бали; «добре» – 1,5 бала; «задовільно» – 1 бал;
- підготовка реферату (8-10 стр. рукописного тексту із зазначенням джерел інформації) – 1 бал;
- розв'язання задачі – «відмінно» – 2 бали; «добре» – 1,5 бала; «задовільно» – 1 бал. «Відмінний» розв'язок задачі означає правильну відповідь, правильне оформлення та можливість пояснити хід міркувань у ході розв'язку; розв'язок задачі на оцінку «добре» означає незначні помилки при оформленні задачі, незначне відхилення від правильної відповіді (не $> \pm 10\%$), незначні помилки при поясненні алгоритму розв'язання задачі; розв'язок задачі на оцінку «задовільно» означає знання методики розв'язку задачі та незначне відхилення від правильної відповіді (не $> \pm 10\%$).

- три тестових контролі (по 75 тестових завдань) по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей:

- 1 і 2 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 11 балів; 75-89% – 9 балів; 60-74% – 7 балів; 50-59% – 5 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів;

- 3 модульний контроль: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 12 балів; 75-89% – 10 балів; 60-74% – 8 балів; 50-59% – 6 балів; $\leq 49\%$ правильних відповідей – 0 балів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти*

Кількість балів за змістовий модуль	Поточне тестування та самостійна робота (70)																						
	ЗМ 1(20)						ЗМ 2 (24)						ЗМ 3 (26)										
Теми	9						Модульний контроль (11 балів)	13						Модульний контроль (11балів)	14						Модульний контроль (10 балів)		
	Т №1		Т №2		Т №3			Т №4		Т №5		Т №6			Т №7		Т №8		Т №9			Т №10	
Кількість балів за теми та модульний контроль	3		3		3		Модульний контроль (11 балів)	5		5		3		Модульний контроль (11балів)	3		5		5		3		Модульний контроль (10 балів)
Кількість балів за видами робіт	п	срс	п	срс	п	срс		п	срс	п	срс	п	срс		п	срс	п	срс	п	срс	п	срс	
активність на семінарських заняттях	2	-	2	-	2	-		4	-	4	-	2	-		2	-	4	-	4	-	2	-	
виконання самостійної роботи студентів	-	1	-	1	-	1		-	1	-	1	-	1		-	1	-	1	-	1	-	1	
Підсумковий тест (іспит 30)																						СУМА 1 00	

* види роботи: с – семінарські заняття, срс – самостійна робота студентів,

Максимальна кількість балів, які студент заочної форми може набрати по кожному із змістових (ЗМ) та тематичних модулів (ТМ)

Кількість балів за змістовий модуль	Поточне тестування та самостійна робота (70)																		Підсумковий тест (іспит 30)	СУМА 100					
	ЗМ 1(24)						ЗМ 2 (19)						ЗМ 3 (27)												
Теми	8						Модульний контроль (16 балів)	3						Модульний контроль (11 балів)	9						Модульний контроль (18 балів)				
	Т №1		Т №2		Т №3			Т №4		Т №5		Т №6			Т №7		Т №8					Т №9		Т №10	
	1		1		6			1		1		1			1		6					1		1	
	п	срс	п	срс	п	срс		п	срс	п	срс	п	срс		п	срс	п	срс				п	срс	п	срс
	-		-		5			-		-		-			-		5					-		-	
виконання самостійної роботи студентів		1		1		1		1		1		1		1		1		1				1			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Макроекономіка». Умань: УНУС, 2020. 36с.
2. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Макроекономіка» студентами денної і заочної форми навчання. Умань: УНУС, 2020. 31с.
3. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Макроекономіка» для студентів факультету економіки і підприємництва. Умань: УНУС, 2021. 28с.
4. Електронний курс дисципліни «Макроекономіка» на платформі дистанційного навчання Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=86>

12. Рекомендована література

Базова

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Апріорі, 2020. 648 с.
2. Мудрак Р. П., Бурляй А. П., Костюк В. С. та ін. Економічна теорія: Навчальний посібник. Умань: «Візаві», 2018. 720 с.
3. Козакова О. М. Макроекономіка : підручник / О. М. Козакова, Е. М. Забарна / Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2018. 428 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 672с.
5. Макроекономіка. Практикум/Лисюк В.С., Лисюк. Т.П./ навч. Посібник/. Львів.Новий. Світ-2000/2019.-354 с
6. Адам Сміт. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй. К.: Наш формат, 2018. 722с.
7. Кеннет Рогофф, Кармен Рейнгарт. Циклічна історія фінансових криз. К.: Наш формат, 2019. 544с.
8. Джеймс Рікардз. Валютні війни. Витоки наступної світової кризи. К.: Наш формат, 2018. 348с.
9. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. 4-те вид., перероб. І доп. К.: Знання, 2008. 743с. (Класичний університетський підручник).

10. Башнянин Г. І., Томашик Л. С., Середа А. Р. Макроекономічна теорія: Навч. посібник / За ред. Г. І. Башнянина. Л.: «Новий Світ - 2000», 2005. 552с.
11. Кемпбелл Р. Макконелл, Стенлі Л. Брю Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Частина 1 Макроекономіка. Тринадцяте видання: Пер. з англ. Л.: Просвіта, 1997.
12. Стельмах В. С. Макро- і мікроекономічні складові розвитку: Монографія / В. С. Стельмах, А. О. Єпіфанов, І. В. Сало, І. І. Дяконова, М. А. Єпіфанова. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 505с.
13. Панчишин С. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Либідь, 2001.
14. Савченко А. Г., Пухтаєвич Г. О., Тітьонко О. М. Макроекономіка: Підручник. К.: Либідь, 1999.
15. Фельдерер Б, Хомбург Ш. Макроекономіка і нова макроекономіка: Підручник / Пер. з нім. О. Буровнікової, А. Степаненка, К. Валєєва. К.: «Либідь», «Нічлава», 1998. 464с.
16. Панчишин С. М.. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 10-е, перероб. та доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. С. 118.

Допоміжна

17. Гальчинський А. С. Сучасна валютна система. - К.: І-ІВРА, 1993.
18. Капіталізація економіки України / За ред. Гейця В.М., Гриценка А.А. К.: Ін-т екон. та прогноз., 2007. 220 с.
19. Гриценко А.А., Кричевська Т.О., Петрик О.І. Інститут таргетування інфляції: зарубіжний досвід і перспективи запровадження в Україні. К.: Ін-т екон. та прогноз., 2008. 272 с.
20. Білорус О.Г. Еволюція світ-системи глобалізму: монографія / О.Г. Білорус. К.: Університет «Україна», 2016. 436 с.
21. Геєць В.М. Подолання квазіринковості - шлях до інвестиційно-орієнтованої моделі економічного зростання. Економіка України. 2015, № 6 (643). С. 4–17.
22. Геєць В.М. До питання застосування «плану Маршалла» для України. Економіка України. 2015, № 4 (641). С. 4–11.
23. Лебеда Т.Б. Макроекономічне моделювання перерозподілу ВВП через бюджет / ДУ «Інститут екон. та прогноз. НАН України». К., 2014. 296 с.
24. Скрипниченко М.І. Система макромоделей у програмно-аналітичному інструментарії «Макропрогноз економіки України». Економіст. 2014, № 4. С. 85–96.
25. Швець С.М. Короткострокове прогнозування валової доданої вартості / ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2013. 136 с.
26. Геєць В.М. Яке майбутнє у соціальної держави? Економіка України. 2013, № 7. С. 4-20.
27. Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук Скрипниченко М.І., НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2012. 720 с.
28. Геєць В.М. Про єдність і суперечності у розвитку суспільства, держави та економіки. Економіка України. 2012, № 10. С.4-23.
29. Геєць В.М. Про єдність і суперечності у розвитку суспільства, держави та економіки. Економіка України. 2012, № 11. С.4-22.
30. Геєць В.М. Інститути соціалізації в Україні та країнах ЄС: тенденції розвитку та ключові відмінності. Український соціум. 2011, № 2. С. 7–34.
31. Геєць В.М. Інститути соціалізації в Україні та країнах ЄС: тенденції розвитку та ключові відмінності. Український соціум. 2011, № 3. С. 7–34.

32. Н.М. Шелудько р.8 «Грошово-кредитна політика та реформування банківського сектору»; р.9 «Розвиток ринку капіталів» (пп.9.1-9.9) / Новий курс реформ в Україні. 2010-2015: Національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. К. : НВЦ НБУВ, 2010. 232 с. (С. 105-119).
33. Шелудько Н.М., Корнєєв В.В., Брус С.І., Бублик Є.О. «Фінансовий ринок та грошово-кредитна політика в Україні». Економіка України за 1991-2009 роки / за заг. ред. В.М.
34. Гейця та ін.; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. К. : Держкомстат України, 2010. 112 с. (Р.6, пп.6.1, 6.2), с. 73–82).
35. Даниленко А.І., Шелудько Н.М. Грошово-кредитний ринок України: кризові уроки та короткострокові перспективи. Економіка та прогнозування. 2010, №1. С. 9–19.
36. Корнєєв В.В., Бублик Є.О. Антикризове регулювання кредитних ринків: порівняльний аналіз практики зарубіжних країн. Економічний вісник Донбасу. 2010, № 2. С. 70–74.
37. Шелудько Н., Близнюк В. Макроекономічні наслідки державної політики у сфері праці та зарплати. Український соціум. 2011, № 3. С.123–134.
38. Шелудько Н.М., Шкляр А.І. Фінансові кризи: поняття, класифікація, ідентифікація. Економічна теорія. 2012, № 2. С. 93-117.
39. Шкляр А.І. Формування системи індикаторів фінансової стабільності на ринках, що розвиваються: актуальні підходи для України. Економіка і прогнозування. 2012, № 1. С. 37-54.
40. Ануфрієва К.В., Шкляр А.І., Шелудько Н.М. Моніторинг фінансової стабільності трансформаційних економік. Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. праць. 2012, № 3. С. 98-115.
41. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації [Луніна І.О., Булана О.О., Фролова Н.Б., Баліцька В.В., Короткевич О.В.] ; за ред. д.е.н. І.О.Луніної ; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. К., 2014. 296 с.
42. Твердохлібова Д. В. Оцінка впливу зовнішніх корпоративних запозичень на доходи бюджету України : наук. доповідь / Д. В. Твердохлібова ; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». К. , 2014. 110 с.
43. Богдан Т. П. Трансформація національної системи контролю руху капіталів в умовах реформування міжнародної фінансової архітектури. Фінанси України. 2013, №7. С. 18-32.
44. Богдан Т. П. Достатність міжнародних резервів як передумова забезпечення макроекономічної стабільності. Економіка України. 2012, №8. С. 44-54.
45. Богдан Т. П. Боргова політика держави в умовах глобальної нестабільності. Економіка України. 2013, №2. С. 4–17.
46. Богдан Т. П. Богдан І. В. Макропруденційне регулювання і контроль за рухом капіталів у системі антикризового управління. Фінанси України. 2011, №7. С. 14-32.
47. Шаров О. М. Криза парадигми світової економічної системи (грошово-валютні аспекти). Економічний часопис ХХІ. 2013, № 1-2. С. 49-52.
48. Шаров О. М. Монетарні та валютні війни як інструмент економічної політики. Вісник Національного банку України. 2013, № 10. С. 12-19.
49. Редзюк Є.В. Порівняльна характеристика темпів економічного зростання та капіталізації фондових бірж світу й України . Фінанси України. 2013, №7. С.78-90.
50. Шпенюк О.Є. Нестабільність валютних курсів в умовах глобалізації. Економіка і прогнозування. 2011, №4. С. 64-75.
51. Олійник О.М. Геополітичний напрямок модернізації зовнішньоекономічної діяльності

- Китаю / Стратегічні напрями модернізації зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобальних трансформацій: мат. міжн. наук.-теорет. конф., 24.10.2013 р. К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України.
52. Олійник Д.А. Механізм формування банківського процента на макроекономічному рівні та його економіко-математична модель. *Економіка України*, 2017, №2. С. 73-89. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2019.02.073>
53. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від ревізії економічної теорії до ревізії економічної політики: пастки нового макроекономічного консенсусу. *Економіка України*, 2021, №3. С. 19-40. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.03.019>
54. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від синтезу економічних теорій до політичного консенсусу: монетарно-фіскальні дилеми макроекономічної стабілізації в умовах коронакризи. *Економіка України*, 2021, №4. С. 3-29. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2021.04.003>
55. Мудрак Р. П. Поведінка споживача як чинник продовольчої безпеки домогосподарства. *Економічний часопис–XXI*, 2014, №3-4(1). С. 27-30.
56. Мудрак Р. П. «Провали» ринку та права, як фактори ризику продовольчого забезпечення домогосподарств. *Інноваційна економіка*, 2015, №1. С. 151-154.
57. Мудрак Р. П., Лагодієнко В. В. Агроінфляція та індекс споживчих цін на продовольчі товари: порівняльний аналіз «Україна – ЄС». *Економіка України*, 2018, №1. С. 28-39.
58. Мудрак Р. П., Довгаль О. В. Актуальні проблеми глобальної економіки: зміни у світовому виробництві в постпандемічний період. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*, 2020, Випуск 96, Частина 2. С. 116-131.
59. Мудрак Р. П., Довгаль О. В. Актуальні проблеми глобальної економіки: голод та недоїдання. *Український журнал прикладної економіки*, 2020, Том 5, № 2. С. 311-319.
60. Непочатенко О.О., Мудрак Р.П., Бечко П.К., Непочатенко О.А. Роль кредитного ринку в забезпеченні банківськими кредитами сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*, 2020, №23. С. 10-16.
61. Нестерчук Ю.О., Мудрак Р.П., Мельник Л.Ю., Чернега І.І., Власюк С.А. Теоретичні основи класифікації регуляторних механізмів розвитку підприємницької діяльності в аграрній сфері [Електронне видання]. *Ефективна економіка*, 2021, №7. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9041>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.2
62. Нестерчук Ю.О., Мудрак Р.П., Мельник Л.Ю., Соколюк С.Ю., Власюк С.А. Вплив регуляторних механізмів підприємницької діяльності на бюджетно-податковий процес та сталий розвиток регіонів. *Агросвіт*, 2021, № 13-14. С. 3-10. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.13-14.3
63. Mudrak R., Lagodiienko V., Lagodiienko N. Impact of aggregate expenditures on the volume of national production. *Economic Annals–XXI*, 2018, №172(7-8). P. 44-50. <https://doi.org/10.21003/ea.V172-08>
64. Mudrak R., Nyzhnyk I., Lagodiienko V., Lagodiienko N. Impact of seasonal production on the dynamics of prices for meat and dairy products in Ukraine. *TEM Journal*, 2019, Vol.8, No.4. P. 1159-1168. DOI: 10.18421/TEM84-08
65. Mudrak R., Lagodiienko V., Lagodiienko N., Rybchak V. Food Affordability and Economic Growth. *TEM Journal*, 2020, Vol. 9, Issue 4. P. 1571-1579. DOI: 10.18421/TEM94-32
66. Бобух І.М. Пропорції та перспективи формування національного багатства України : монографія; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2010. – 372 с.
67. Структурні зміни та економічний розвиток України / за ред. Л. В. Шинкарук ; Ін-т екон. та прогнозування. К: ВПЦ «Експрес», 2011. 696 с.
68. Структурні зміни та регулювання ринків в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі України : наук. доп. / за ред. чл.-кор. НААН України Т.О.Осташко ; НАН України, ДУ

- «Ін-т екон. та прогноз. НАН України» К., 2015. 94 с.
69. Балакірєва О. Вплив кризи на соціальні настрої та очікування населення, (С.265-298) / Ризики та перспективи розвитку України у період посткризового відновлення / За ред. А.І. Даниленка; НАН України; Ін-т економіки та прогнозування. К., 2012. 242 с.
70. Небрат В.В. Еволюція теорії державних фінансів в Україні / В.В. Небрат ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. К., 2013. 584 с.
71. Небрат В.В. Концепції «провалів» ринку та держави у галузі фінансування суспільного сектору економіки / В.В. Небрат / Наукові записки НаУКМА. К., 2012. С. 19.
72. Інститут зайнятості та безробіття: сучасні тенденції та виклики для України : наук. доп. / [В.М.Гесць, А.А.Гриценко, В.В.Близнюк та ін.] ; за ред. В.М.Гейця, А.А.Гриценка; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз.». К, 2013. 248 с.
73. Алімпієв Є. В. Інфляційне таргетування за умови асиметрії загального рівня цін. https://www.krok.edu.ua/download/alimpiev-evgenij-volodimirovich/6_alimpiev.pdf
74. Муталимов В. А. Еволюція теоретичних підходів до проблеми макроекономічної стабільності. Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2014, № 2(33). С. 199-204. [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_2\(33\)_2014/article/39.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_2(33)_2014/article/39.pdf)
75. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук Скрипниченко М.І. ; НАН України, ДУ Інститут економіки та прогнозування НАН України. К., 2015. 544 с.
76. Андрейшина Н. Б. Аналіз сучасних підходів до моделювання економічної динаміки. Інвестиції: практика і досвід. 2015, №7. http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2015/11.pdf
77. Афанасьєв Є. В., Рябека О. Г. Моделювання макроекономічних інноваційних процесів у системі державного регулювання розвитку економіки України. Ефективна економіка. 2013, № 6.
78. Білоскурський Р. Р. Моделювання балансових систем «витрати-випуск» з урахуванням переробки відходів виробництва. Науковий вісник Чернівецького університету. 2012, випуск 623-626: Економіка. С. 306-310.
79. Карпець Е. П. Використання таблиці витрати-випуск для формування збалансованої матеріально-фінансової стратегії розвитку економіки.
80. Литвиненко К. О. Мультиплікативна модель впливу інвестування на підприємницький сектор (на прикладі комерційної нерухомості). Інвестиції: практика та досвід. 2016, №16. С. 41-45.

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Державного комітету статистики України: www.ukrstat.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
3. Сайт статистичного органу ЄС <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
4. Сайт Організації економічного співробітництва та розвитку <https://stats.oecd.org/>
5. Сайт Світового банку <https://www.worldbank.org/>
6. Сайт Міжнародного валютного фонду <https://www.imf.org/external/index.htm>
7. Сайт Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН <http://www.fao.org/home/en/>

14. Зміни у робочій програмі на 2021/2022 навчальний рік

1. Доповнено розділ «Методи навчання» положеннями, що стосуються організації дистанційного навчання.
2. Розширено програму навчальної дисципліни за рахунок додаткових питань в рамках Теми №2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
3. Оновлено список рекомендованої літератури